

Upon Article 92 of the Law on Primary school, Education in Canton Sarajevo ("Official gazette KS", No. 10/04, 21/06, 26/08, 31/11, 15/13 and 1/16), and Article 89. of the Rules of Private Primary School "Bloom" Sarajevo, the Director, Maëlys Isabelle de Rudder, August 22, 2016, hereby enacts the following:

Cyber-bullying guidelines

"Bloom" has a duty to protect pupils and staff from online activities that are harmful and damaging and which can, in some circumstances, constitute a criminal act. Cyber-bullying - the use of new and emerging technologies to cause harm or distress to another person – poses a growing challenge.

"Bloom" also ensures too that pupils and staff are informed of the "Bloom"'s expectations. In addition "Bloom" is committed to providing an effective, age-appropriate and ongoing programme of education throughout a pupil's education at the "Bloom". There is a clear system of sanctions in place for those who fall short of expectations. These guidelines outline in greater detail how pupils, parents and staff can work together to foster an environment in which cyber-bullying is not tolerated and where there is effective detection of and sanction for those involved in it.

These guidelines should be read in conjunction with those listed below:

- *Anti-Bullying guidelines*
- *Behaviour and Discipline guidelines*
- *Key advice to pupils on how to deal with cyber-bullying:*
- *Do not be enticed into compromising messages/posts.*
- *Always respect others: think about what you say online and what images you send/post.*
- *Remember that anything you publish online can be made public very quickly and you will never be sure who may have seen it. Once something is posted, presume it is permanently*

Na osnovu člana 92. Zakona o osnovnom odgoju i obrazovanju („Službene novine Kantona Sarajevo" broj 10/04, 21/06, 26/08, 31/11, 15/13 i 1/16), člana 89. Pravila Privatne osnovne škole "Bloom" Sarajevo direktor Maëlys Isabelle de Rudder dana 22.08.2016.godine, donosi slijedeće:

Smjernice protiv cyber nasilništva

"Bloom" ima obavezu da zaštiti učenike i osoblje od aktivnosti na Internetu koje su štetne i koje mogu, u određenim okolnostima, predstavljati krivično djelo. Cyber nasilništvo – korištenje novih tehnologija i tehnologija u razvoju radi nanošenja štete ili patnje drugom licu – predstavlja sve veću pojavu.

"Bloom" osigurava da učenici i osoblje budu informisani o očekivanjima "Bloom". Osim toga, "Bloom" je posvećen i pružanju efikasnog, dobno prilagođenog i kontinuiranog programa obrazovanja tokom svog edukacije u "Bloom". Usvojen je i jasan sistem sankcija za one koji ne ispunjavaju očekivanja. Ovim Smjernicama se detaljnije opisuje kako učenici, roditelji i osoblje mogu raditi zajedno na građenju okruženja u kome se cyber nasilništvo ne toleriše, i u kome se cyber nasilništvo efikasno otkriva i sankcionišu svi oni koji u njemu učestvuju.

Ove Smjernice treba posmatrati zajedno sa niže navedenim smjernicama:

- Smjernice protiv nasilništva
- Smjernice za ponašanje i disciplinu
- Ključni savjeti učenicima o tome kako se nositi sa cyber nasilništvom:
- Nemojte se dati navesti na slanje kompromitujućih poruka/objava
- Uvijek poštujujte druge: razmislite o tome šta govorite na Internetu i kakve slike šaljete/objavljujete.
- Ne zaboravite da sve što objavite na Internetu može vrlo brzo postati dostupno javnosti i da nikada ne možete biti sigurni ko je to mogao vidjeti. Nakon što se nešto objavi, trebate pretpostaviti da je trajno dostupno javnosti.

Imagine the Possibilities

PRIVATNA OSNOVNA ŠKOLA "BLOOM"

- *public.*
- *Treat your password carefully – never share it with anyone and only give personal information like a mobile phone number or email address to trusted friends.*
- *Learn how to block or report online bullies or anyone behaving badly.*
- *Don't retaliate or reply to nasty messages.*
- *Save the evidence – text messages, online conversation, pictures etc.*
- *If you see cyber-bullying going on, then support the victim and report it.*
- *Avoid using anonymous websites.*

NOTE: *If you have any concerns relating to cyber-bullying, please speak at once to a teacher, the Director of Academic Services or the School Pedagogue-Psychologist.*

Key advice for parents on how to deal with cyber-bullying:

- *Model positive online behaviour: it's important that they know how to act safely and responsibly online and are aware of what content is acceptable and unacceptable to post or share.*
- *Talk to your child and understand how they are using the internet and their phone.*
- *Remind your child not to retaliate to any cyber-bullying.*
- *Work with the school to resolve the issue if other pupils are involved.*
- *Keep any evidence of cyber-bullying – emails, online conversations, texts, screenshots of sites/chat messages – and try and include time/date where possible.*
- *Report the cyber-bullying: contact the service provider (e.g. the website, gaming site or mobile phone company) to report the user and if possible to remove the content. Contact "Bloom" so it can take action if it involves other pupils.*

- Postupajte sa svojom lozinkom pažljivo – nikad je ne dajite nikome, a lične podatke kao što su broj mobitela ili e-mail adresa dajte samo provjerenim prijateljima.
- Naučite kako da blokirate ili prijavite nasilnike na Internetu ili bilo koga ko se loše ponaša.
- Nemojte se svetiti ili odgovarati na pogrдне poruke.
- Sačuvajte dokaze – SMS poruke, razgovore na Internetu, slike itd.
- Ako ste svjedok cyber nasilništva, pružite podršku žrtvi i prijavite slučaj.
- Izbjegavajte korištenje anonimnih web stranica.

NAPOMENA: ako imate bilo kakvih briga u vezi sa cyber nasilništvom, odmah se obratite nastavniku, Akademskom direktoru ili pedagogu-psihologu.

Ključni savjeti roditeljima o tome kako se nositi sa cyber nasilništvom:

- Dajte primjer pozitivnog ponašanja na Internetu: važno je da djeca znaju kako da se ponašaju sigurno i odgovorno na Internetu i da budu svjesni toga koji sadržaj je prihvatljiv ili neprihvatljiv za objavljivanje ili razmjenu.
- Razgovarajte sa djetetom i saznajte kako koristi Internet i svoj telefon
- Napomenite svome djetetu da se ne sveti za bilo kakvo cyber nasilništvo.
- Saradujte sa nama na rješavanju problema ukoliko su učestvovali drugi učenici.
- Sačuvajte bilo kakve dokaze o cyber nasilništvu – email poruke, razgovore na Internetu, SMS poruke, snimke ekrana sa web stranicama/chat porukama – i gdje god je moguće potrudite se da ti dokazi sadrže i vrijeme/datum.
- Prijavite cyber nasilništvo: obratite se davaocu usluge (npr. web stranici, stranici za igre ili telekom operateru) da biste prijavili korisnika i ako je moguće

Imagine the Possibilities

PRIVATNA OSNOVNA ŠKOLA "BLOOM"

- *If the cyber-bullying is serious and a potential criminal offence has been committed, then contact the police.*

Key advice to protect staff:

- *Keep all passwords and login details secret and ensure you lock your computer or office if away from your desk.*
- *Make sure you understand how to secure any websites or social networking services you use.*
- *Always think carefully before you post and don't post any information (photos, videos, comments) publicly online that you wouldn't want employers, colleagues, pupils or parents to see. Just because a profile might be set to 'private' it doesn't mean that someone else can't copy or share it without your knowledge.*
- *Also consider if it could bring you, "Bloom's" or someone else's reputation into disrepute: posting something inappropriate, obscene or threatening online could lead to criminal, civil and/or disciplinary action.*
- *Be responsible and respectful when you add or friend pupils (past or present) or their parents on any personal social networking accounts. Discuss any issues with this (for example any pre-existing relationships) with "Bloom".*
- *Be careful when using your own personal devices or personal social networking profiles to contact pupils or parents.*
- *Ensure that "Bloom's" rules and policies regarding the use of technologies by pupils and staff are enforced.*
- *Do not personally retaliate to any incidents which involve yourself or other members of staff.*
- *Always report any incidents of cyber-bullying witnessed (either of yourself or other staff members) in a timely manner.*

uklonili sadržaj. Kontaktirajte "Bloom", tako da možemo preduzeti mjere ukoliko su učestovali drugi učenici.

- *Ako je cyber nasilništvo ozbiljne prirode i ako je počinjeno potencijalno krivično djelo, kontaktirajte policiju.*

Ključni savjeti za zaštitu osoblja:

- Čuvajte sve lozinke i podatke za prijavu povjerljivim i pazite da zaključate svoj računar ili ured kada se udaljavate od radnog stola.
- Pobrinite se da znate kako osigurati web stranice ili usluge društvenih mreža koje koristite.
- Uvijek pažljivo razmislite prije nego što nešto objavite i ne objavljujte nikakve informacije (fotografije, video zapise, komentare) javno na Internetu ako ne želite da ih poslodavci, kolege, učenici ili roditelji vide. Samo zato što se profil može postaviti na 'privatno' ne znači da neko drugi ne može kopirati ili razmjenjivati informacije bez vašeg znanja
- Razmislite i o tome da li bi to moglo štetiti vašem ugledu, ugledu "Bloom" ili nekog drugog: objavljivanje nečega neprimjerenog, nepristojnog ili prijetećeg na Internetu može dovesti do krivičnih, građansko-pravnih i/ili disciplinskih mjera.
- Postupajte odgovorno i s poštovanjem prilikom dodavanja učenika u "prijatelje" (ranije ili sadašnje učenike) ili njihove roditelje na bilo kojem računu na društvenim mrežama. Razgovarajte o svim pitanjima u vezi sa ovim (na primjer, o postojanju bilo kakvih ranije uspostavljenih odnosa) sa "Bloom".
- Nemojte koristiti svoje lične uređaje ili lične profile na društvenim mrežama za kontaktiranje učenika ili roditelja.
- Osigurajte da se provode pravila i smjernice "Bloom" u vezi sa korištenjem tehnologije od strane učenika i osoblja.
- Nemojte se lično svetiti za bilo kakve

Imagine the Possibilities

PRIVATNA OSNOVNA ŠKOLA "BLOOM"

- *Make sure you save and keep any evidence of cyber-bullying, e.g. screenshots. Where possible record times, dates and user names.*

Number/Broj:

Date/Datum:

Director/Direktor: Maëlys Isabelle de Rudder

- slučajev u koje ste uključeni vi ili drugi članovi osoblja.
- Uvijek na vrijeme prijavite sve slučajeve cyber nasilništva kojima ste svjedoci (bilo da se odnose na vas ili druge članove osoblje).
- Pobrinite se da sačuvate bilo kakve dokaze o cyber nasilništvu, npr. snimke ekrana. Gdje je to moguće, evidentirajte vrijeme, datum i imena korisnika.

Imagine the Possibilities

PRIVATNA OSNOVNA ŠKOLA "BLOOM"